

Adwokat

prawnik zajmujący się prowadzeniem spraw w sądzie; obrońca w sprawach karnych, pełnomocnik w sprawach cywilnych, administracyjnych, podatkowych; osoba występująca w obronie lub reprezentująca interesy klienta;

Alimenty

obowiązek alimentacyjny to obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo - art. 128 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym - art. 129 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Błąd wyłączający odpowiedzialność karną

Nie popełnia umyślnie czynu zabronionego, kto pozostaje w błędzie co do okoliczności stanowiącej jego znamię. Odpowiada na podstawie przepisu przewidującego łagodniejszą odpowiedzialność sprawca, który dopuszcza się czynu w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność stanowiąca znamię czynu zabronionego, od której taka łagodniejsza odpowiedzialność zależy - art. 28 kodeksu karnego.

Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę; jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary - art. 29 kodeksu karnego.

Brak świadomości lub swobody powzięcia decyzji

Nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych - art. 82 kodeksu cywilnego.

Całkowita niezdolność do pracy

całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się

znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - art. 6 pkt 1.

Chuligański charakter wykroczenia

Charakter chuligański mają wykroczenia polegające na umyślnym godzeniu w porządek lub spokój publiczny albo umyślnym niszczeniu lub uszkodzaniu mienia, jeżeli sprawca działał publicznie oraz w rozumieniu powszechnym bez powodu lub z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie podstawowych zasad porządku prawnego –art. 47 § 5 kodeksu wykroczeń.

Chuligański charakter przestępstwa

Występkiem o charakterze chuligańskim jest występki polegający na umyślnym zamachu na zdrowie, na wolność, na cześć lub nietykalność cielesną, na bezpieczeństwo powszechne, na działalność instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego, na porządek publiczny, albo na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub czynieniu niezdatną do użytku cudzej rzeczy, jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu albo z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego.

Art. 115 § 21 kk.

Skazując za występki o charakterze chuligańskim, sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Art. 57a kk.

Czynny żal przy popełnieniu przestępstwa

Nie podlega karze za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od dokonania lub zapobiegł skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do sprawcy, który dobrowolnie starał się zapobiec skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

art. 15 kodeksu karnego

Darowizna

Przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku - art. 888 kodeksu cywilnego. Przedmiotem darowizny mogą być wszelkie prawa majątkowe, a także niemajątkowe jeśli przedstawiają wartość dla

konkretnych stron umowy.

Długi spadkowe

Do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku - art. 1030 kodeksu cywilnego.

W razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia. W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nie istniejące długi - art. 1031 kodeksu cywilnego.

Dłużnik alimentacyjny

oznacza osobę zobowiązaną do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna - art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dobra osobiste człowieka to w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach - art. 23 kodeksu cywilnego. W prawie nie ma dokładnej definicji tego pojęcia, a powyższa wskazuje jedynie na pewne szczególne dobra osobiste, nie zamykając jednak dóbr osobistych do wymienionego katalogu.

Domniemanie ojcostwa

Jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji. Jeżeli dziecko urodziło się przed upływem trzystu dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa, lecz po zawarciu przez matkę drugiego małżeństwa, domniemywa się, że pochodzi ono od drugiego męża. Domniemania powyższe mogą być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa - art. 62 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Dożywocie

Jeżeli w zamian za przeniesienie własności nieruchomości nabywca zobowiązał się zapewnić zbywcy dożywotnie utrzymanie (umowa o dożywocie), powinien on, w braku odmiennej umowy, przyjąć zbywcę jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym. Jeżeli w umowie o dożywocie nabywca nieruchomości zobowiązał się obciążyć ją na rzecz zbywcy użytkowaniem, którego wykonywanie jest ograniczone do części nieruchomości, służebnością mieszkania lub inną służebnością osobistą albo spełniać powtarzające się świadczenia w pieniądzu lub w rzeczach oznaczonych co do gatunku, użytkowanie, służebność osobista oraz uprawnienie do powtarzających się świadczeń należą do treści prawa dożywocia. Dożywocie można zastrzec także na rzecz osoby bliskiej zbywcy nieruchomości - art. 908 kodeksu cywilnego.

Dyscyplinarne zwolnienie

Pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika w razie:

1. ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych,
2. popełnienia przez pracownika w czasie trwania umowy o pracę przestępstwa, które uniemożliwia dalsze zatrudnianie go na zajmowanym stanowisku, jeżeli przestępstwo jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem,
3. zawinionej przez pracownika utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku.

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika nie może nastąpić po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy - art. 52 kodeksu pracy.

Dywidenda

Dywidenda (łac. *dividendum* - rzecz do podziału) - to część lub całość zysku netto przeznaczona do wypłaty dla akcjonariuszy lub udziałowców. Dochód akcjonariusza lub udziałowca z posiadanych przez niego udziałów lub akcji, wyliczany na podstawie rocznego sprawozdania finansowego spółki. O ewentualnej wypłacie, terminie i wysokości dywidendy decyduje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (WZA) w Spółce Akcyjnej lub Walne Zgromadzenie Udziałowców (WZU) w Spółce z o. o.

Dział spadku

podział majątku spadkowego pomiędzy uprawnionych spadkobierców. Może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. Jeżeli do spadku należy nieruchomość, umowa o dział powinna być zawarta w formie aktu notarialnego - art. 1037 kodeksu cywilnego.

Dzierżawa

Przez umowę dzierżawy wdzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nie oznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wdzierżawiającemu umówiony czynsz. Czynsz może być zastrzeżony w pieniądzu lub świadczeniach innego rodzaju. Może być również oznaczony w ułamkowej części pożytków - art. 693 kodeksu cywilnego.

Działalność gospodarcza

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Egzekucja

Zespół czynności których celem jest przymusowe zrealizowanie (urzeczywistnienie) praw lub obowiązków ze stosunków cywilno – prawnych, a więc prawa cywilnego materialnego.

Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, którym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Egzekucja sądowa może zostać wszczęta na wniosek: wierzyciela, prokuratora albo organizacji pozarządowej lub przez sąd z urzędu. Tytułami egzekucyjnymi, zgodnie z art. 777 § 1 kodeksu postępowania cywilnego są m.in:

- 1) orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem;
- 2) orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu;
- 3) inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej;
- 4) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też

wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie;

5) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności;

6) akt notarialny określony w pkt 4 lub 5, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi.

Eksperyment naukowy wyłączający odpowiedzialność karną

Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu przeprowadzenia eksperymentu poznawczego, medycznego, technicznego lub ekonomicznego, jeżeli spodziewana korzyść ma istotne znaczenie poznawcze, medyczne lub gospodarcze, a oczekiwanie jej osiągnięcia, celowość oraz sposób przeprowadzenia eksperymentu są zasadne w świetle aktualnego stanu wiedzy. Eksperyment jest niedopuszczalny bez zgody uczestnika, na którym jest przeprowadzany, należyście poinformowanego o spodziewanych korzyściach i grożących mu ujemnych skutkach oraz prawdopodobieństwie ich powstania, jak również o możliwości odstąpienia od udziału w eksperymencie na każdym jego etapie. Zasady i warunki dopuszczalności eksperymentu medycznego określa ustawa - art. 27 kodeksu karnego.

Ekstradycja

Wydanie przez państwo władzom innego państwa osoby przebywającej na terytorium państwa wydającego, dokonywane w sytuacji, gdy osoba ta podejrzana jest o popełnienie na terytorium państwa zwracającego się z wnioskiem o ekstradycję czynu przestępczego lub w celu odbycia kary. Ekstradycja dokonywana jest na podstawie umowy międzynarodowej, o ile państwo zwracające się z wnioskiem o ekstradycję zapewnia wzajemność. Większość krajów nie dopuszcza ekstradycji własnych obywateli bądź osób, które uzyskały na ich terytorium prawo azylu. Z wnioskiem o ekstradycję może wystąpić państwo jeżeli przestępstwo zostało dokonane na jego terytorium, lub jeżeli popełnione przestępstwo rozciąga swoje skutki na jego terytorium.

Elementy konieczne do powstania spółki akcyjnej

Do powstania spółki akcyjnej wymaga się (art. 306 kodeksu spółek handlowych) :

1. zawiązania spółki, w tym podpisania statutu przez założycieli,
2. wniesienia przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego.
3. ustanowienia zarządu i rady nadzorczej,
4. wpisu do rejestru.

Grzywna

Grzywnę wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki; jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, najniższa liczba stawek wynosi 10, zaś najwyższa 360. Sąd może wymierzyć grzywnę także obok kary pozbawienia wolności wymienionej, jeżeli sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub gdy korzyść majątkową osiągnął. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych, ani też przekraczać 2.000 złotych - art. 33 kodeksu karnego.

Kancelaria prawna

Miejsce wykonywania zawodu przez prawnika, najczęściej Adwokata, w którym spotyka się on z klientami, przygotowuje pisma procesowe, przechowuje dokumentację i akta oraz ustala taktykę prowadzenia sprawy.

Kara - katalog kar w sprawach karnych

Karami są (art. 32 kodeksu karnego):

1. grzywna,
2. ograniczenie wolności,
3. pozbawienie wolności,
4. 25 lat pozbawienia wolności,
5. dożywotnie pozbawienie wolności.

Kara grzywny za wykroczenie

Grzywnę wymierza się w wysokości od 20 do 5 000 złotych, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jeżeli za wykroczenie popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wymierzono karę aresztu, orzeka się obok tej kary również grzywnę, chyba że orzeczenie grzywny nie byłoby celowe. Wymierzając grzywnę, bierze się pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste i

rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe - art. 24 kodeksu wykroczeń.

Kasacja

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym w postępowaniu sądowym. Od wyroku sądu odwoławczego (II instancja) kończącego postępowanie, może być wniesiona kasacja do Sądu Najwyższego. Kasacja w odróżnieniu od apelacji umożliwia przeprowadzenie kontroli zaskarżonego wyroku z powodu naruszenia przepisów prawa. Nie można wnieść kasacji, jeżeli nie została wyczerpana zwykła droga odwoławcza. W praktyce oznacza to, że strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu pierwszej instancji, może wnieść kasację jedynie wtedy, gdy sąd odwoławczy zmienił, w sposób dla niej niekorzystny, orzeczenie sądu pierwszej instancji.

Majątek osobisty małżonków

Do majątku osobistego każdego z małżonków należą (art. 33 Kodeks rodzinny i opiekuńczy):

1. przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej,
2. przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił,
3. prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom,
4. przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków,
5. prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie,
6. przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; nie dotyczy to jednak renty należnej poszkodowanemu małżonkowi z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo z powodu zwiększenia się jego potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość,
7. wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków,
8. przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków,
9. prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy,
10. przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Majątek wspólny małżonków

Do majątku wspólnego należą w szczególności (art. 31 § 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego):

1. pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków,
2. dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków,
3. środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków.

Młodociany sprawca przestępstwa

Młodocianym jest sprawca, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania przez Sąd w pierwszej instancji 24 lat - art. 115 § 10 kodeksu karnego.

Mobbing

Mobbing oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników. Pracownik, u którego mobbing wywołał rozstrój zdrowia, może dochodzić od pracodawcy odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę - art. 94³ kodeksu pracy.

Molestowanie seksualne w rozumieniu kodeksu pracy

Dyskryminowanie ze względu na płeć jest każde nieakceptowane zachowanie o charakterze seksualnym lub odnoszące się do płci pracownika, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności lub poniżenie albo upokorzenie pracownika; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy (molestowanie seksualne) - art. 18³ § 6 kodeksu pracy.

Molestowanie seksualne w rozumieniu kodeksu karnego

Molestowanie seksualne nie jest zdefiniowane w prawie karnym. W zależności od stanu faktycznego molestowanie seksualne może jednak wypełniać znamiona czynu zabronionego z art. 197-199 kodeksu karnego (zgwałcenia, nadużycia stosunku zależności) czy art. 200 i następnych kodeksu karnego.

Nabycie wierzytelności

to sytuacja, w której osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty:

1. jeżeli płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi;
2. jeżeli przysługuje jej prawo, przed którym spłacona wierzytelność ma pierwszeństwo zaspokojenia;
3. jeżeli działa za zgodą dłużnika w celu wstąpienia w prawa wierzyciela; zgoda dłużnika powinna być pod nieważnością wyrażona na piśmie;
4. jeżeli to przewidują przepisy szczególne.

Art. 518 § 1 kodeksu cywilnego § 2. W wypadkach powyższych wierzyciel nie może odmówić przyjęcia świadczenia, które jest już wymagalne. § 3. Jeżeli wierzyciel został spłacony przez osobę trzecią tylko w części, przysługuje mu co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed wierzytelnością, która przeszła na osobę trzecią wskutek zapłaty częściowej.

Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym

Orzeczenie wydawane przez Sąd bez udziału stron na posiedzeniu niejawnym, w oparciu o argumentację pozwu oraz przedłożone załączniki. Wydając nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym sąd orzeka, że pozwany ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami albo wnieść w tym terminie zarzuty - art. 491 k.p.c.

Podstawowa różnica między postępowaniem nakazowym a upominawczym dotyczy udowodnienia twierdzeń – w przypadku nakazu zapłaty żądanie pozwu powinno być udowodnione dołączonym do pozwu (art. 485 § 1 k.p.c.):

- 1) dokumentem urzędowym;
- 2) zaakceptowanym przez dłużnika rachunkiem;
- 3) wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu;
- 4) zaakceptowanym przez dłużnika żądaniem zapłaty, zwróconym przez bank i niezapłaconym z powodu braku środków na rachunku bankowym.

W przypadku obu postępowań odmienne są również opłaty sądowe.

Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym

Orzeczenie wydawane przez Sąd bez udziału stron na posiedzeniu niejawnym, w oparciu o treść pozwu oraz przedłożone załączniki W nakazie zapłaty nakazuje się pozwanemu, żeby w ciągu

dwóch tygodni od doręczenia tego nakazu zaspokoił roszczenie w całości wraz z kosztami albo w tym terminie wniósł sprzeciw do sądu - art. 502 k.p.c.

Nakłanianie, pomocnictwo

Na gruncie prawa cywilnego, za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiej szkody (art. 422 kodeksu cywilnego).

Należyta staranność

Należyta staranność polega na tym, że dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju. Natomiast należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności, a więc poziom staranności jest wyższy niż w przypadku podmiotów nieprofesjonalnych (art. 355 kodeksu cywilnego).

Natychmiastowa wykonalność decyzji

Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia. Rygor natychmiastowej wykonalności może być nadany decyzji również po jej wydaniu. W tym przypadku organ wydaje postanowienie, na które służy stronie zażalenie (art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego).

Nawiązanie stosunku pracy

Nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika (art. 11 kodeksu pracy). Umowę o pracę zawiera się na piśmie. Jeżeli umowa o pracę nie została zawarta z zachowaniem formy pisemnej, pracodawca przed dopuszczeniem pracownika do pracy potwierdza pracownikowi na piśmie ustalenia co do stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków (art. 29 § 2 kodeksu pracy).

Nieletni (według kodeksu karnego)

Osoba, która nie ukończyła 17 lat. W polskim porządku prawnym zasadą jest, że odpowiedzialność

karną ponoszą osoby, które ukończyły 17 lat. Jednakże nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się ciężkich przestępstw, np.: zamachu na Prezydenta RP, zabójstwa, zgwałcenia ze szczególnym okrucieństwem, rozboju, mogą odpowiadać na zasadach określonych w kodeksie karnym, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne (art. 10 kodeksu karnego).

Nienależne świadczenie alimentacyjne

Nienależne świadczenie alimentacyjne oznacza świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

- a) wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub w części,
- b) przyznane lub wypłacone w przypadku świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia,
- c) wypłacone bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa, jeżeli stwierdzono nieważność decyzji przyznającej świadczenie albo w wyniku wznowienia postępowania uchylono decyzję przyznającą świadczenie i odmówiono prawa do świadczenia,
- d) wypłacone, w przypadku gdy osoba uprawniona w okresie ich pobierania otrzymała alimenty,
- e) wypłacone w przypadku, o którym mowa w art. 17 ust. 5, za okres od dnia, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba, że zostały zwrócone zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego; art. 2 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Niepoczytalność

Nie popełnia przestępstwa, kto, z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie. Niepoczytalność jest okolicznością wyłączającą winę, a jej stwierdzenie uniemożliwia pociągnięcie niepoczytalnego sprawcy czynu zabronionego do odpowiedzialności karnej i orzeczenia wobec niego kary (art. 31 kodeksu karnego).

Nieważność testamentu

Testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony:

- a) w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli,
- b) pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści,
- c) pod wpływem groźby.

Na nieważność testamentu z powyższych przyczyn nie można się powołać po upływie trzech lat od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, w każdym razie po upływie 10 lat od otwarcia spadku (art. 945 kodeksu cywilnego).

Nieważność postępowania cywilnego

Nieważność postępowania cywilnego zachodzi w następujących przypadkach (art. 379 k.p.c.):

- 1) jeżeli droga sądowa była niedopuszczalna,
- 2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany,
- 3) jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona,
- 4) jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy,
- 5) jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw,
- 6) jeżeli sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu.

Nienależyte wykonanie umowy

Niewłaściwe wykonanie zawartej umowy, wykonanie umowy niezgodnie z jej postanowieniami. Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 471 kodeksu cywilnego).

Odpowiedzialność cywilna (OC)

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia (art. 822 § 1 kodeksu cywilnego).

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia (art. 415 kodeksu cywilnego). Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu (art. 363 § 1 kodeksu cywilnego).

Pozbawienie wolności

Kara pozbawienia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 15 lat; wymierza się ją w miesiącach i latach (art. 37 kodeksu karnego).

Powinowactwo

Powinowactwo jest to stosunek prawnorodzinny łączący jednego małżonka z krewnymi drugiego. Jest wyłącznie więzią prawną (w odróżnieniu od pokrewieństwa, które jest więzią biologiczno-prawną). Powinowactwo trwa dalej mimo ustania małżeństwa (chyba że zostało ono unieważnione, albowiem wtedy powstaje stan taki, jak gdyby nigdy nie zostało one zawarte). Powinowactwo w linii prostej jest względną przeszkodą małżeńską (z ważnych powodów sąd może udzielić zgody na takie małżeństwo).

Postępowanie dyscyplinarne

Ogół czynności mających na celu rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy przewinienia dyscyplinarnego, o którego popełnienie żołnierz jest obwiniony, prowadzonej w trybie uproszczonym lub zwykłym, a także postępowanie w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego (art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej).

Prawo odstąpienia

Jeżeli uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym, strona uprawniona może w razie zwłoki drugiej strony odstąpić od umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego. To samo dotyczy wypadku, gdy wykonanie zobowiązania przez jedną ze stron po terminie nie miałoby dla drugiej strony znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce (art. 492 kodeksu cywilnego). Strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała

od niej na mocy umowy; może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania (art. 494 kodeksu cywilnego).

Przedawnienie karalności (ścigania)

Karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:

1. 30 - gdy czyn stanowi zbrodnię zabójstwa,
2. 20 - gdy czyn stanowi inną zbrodnię,
3. 15 - gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat,
4. 10 - gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata,
5. 5 - gdy chodzi o pozostałe występki.

Karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. W ww. wypadkach, jeżeli dokonanie przestępstwa zależy od nastąpienia określonego w ustawie skutku, bieg przedawnienia rozpoczyna się od czasu, gdy skutek nastąpił (art. 101 kodeksu karnego). Jeżeli w okresie przewidzianym dla przedawnienia karalności wszczęto postępowanie przeciwko osobie, karalność popełnionego przez nią przestępstwa ustaje z upływem 10 lat, a w pozostałych wypadkach - z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu (np. w przypadku zabójstwa do 30 lat przedawnienia doliczamy bądź nie lat 10, w zależności czy wszczęto w tej sprawie postępowanie przeciwko tej osobie lub 5 lat, gdy wszczęto jakiegokolwiek postępowanie w tej sprawie) - art. 102 kodeksu karnego.

Przedawnienie karalności wykroczenia

Karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od popełnienia czynu. W razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia, przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia. Orzeczona kara lub środek karny nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia upłynęły 3 lata (art. 45 kodeksu wykroczeń).

Raport dyscyplinarny

Rozpatrzenie sprawy przewinienia dyscyplinarnego i wydanie orzeczenia w toku postępowania dyscyplinarnego przez uprawniony do tego organ, z udziałem określonych w ustawie osób (art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej).

Reagowanie dyscyplinarne

Zastosowanie dyscyplinarnego środka zapobiegawczego, zwrócenie żołnierzowi uwagi albo przeprowadzenie z nim rozmowy ostrzegawczej oraz postępowanie dyscyplinarne (art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej).

Rękojmia

Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy, jeżeli rzecz nie ma właściwości, o których istnieniu zapewnił kupującego, albo jeżeli rzecz została kupującemu wydana w stanie niepełnym (rękojmia za wady fizyczne). Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej; w razie sprzedaży praw sprzedawca jest odpowiedzialny także za istnienie praw (rękojmia za wady prawne) - art. 556 kodeksu cywilnego.

Rozwiązanie umowy o pracę

Umowa o pracę rozwiązuje się:

1. na mocy porozumienia stron,
2. przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem),
3. przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia),
4. z upływem czasu, na który była zawarta,
5. z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.

Umowa o pracę na okres próbny rozwiązuje się z upływem tego okresu, a przed jego upływem może być rozwiązana za wypowiedzeniem. Okres wypowiedzenia umowy o pracę obejmujący tydzień lub miesiąc albo ich wielokrotność kończy się odpowiednio w sobotę lub w ostatnim dniu miesiąca. Oświadczenie każdej ze stron o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie. W oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nie określony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinna być wskazana przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy. W oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę lub jej rozwiązaniu bez wypowiedzenia powinno być zawarte pouczenie o przysługującym pracownikowi prawie odwołania do sądu pracy (art. 30 kodeksu pracy).

Rozwiązanie umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia

Pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli zostanie wydane orzeczenie lekarskie stwierdzające szkodliwy wpływ wykonywanej pracy na zdrowie pracownika, a pracodawca nie przeniesie go w terminie wskazanym w orzeczeniu lekarskim do innej pracy, odpowiedniej ze względu na stan jego zdrowia i kwalifikacje zawodowe. Pracownik może rozwiązać umowę o pracę w ww. trybie także wtedy, gdy pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika; w takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, a jeżeli umowa o pracę została zawarta na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy - w wysokości wynagrodzenia za okres 2 tygodni. Oświadczenie pracownika o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie, z podaniem przyczyny uzasadniającej rozwiązanie umowy. Rozwiązanie umowy o pracę z ww. przyczyn pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy przez pracodawcę za wypowiedzeniem (art. 55 kodeksu pracy).

Rygor natychmiastowej wykonalności

Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli (art. 333 kodeksu postępowania cywilnego):

- 1) zasądza alimenty - co do rat płatnych po dniu wniesienia powództwa, a co do rat płatnych przed wniesieniem powództwa za okres nie dłuższy niż za trzy miesiące;
- 2) zasądza roszczenie uznane przez pozwanego;
- 3) wyrok uwzględniający powództwo jest zaoczny.

Rozwód

Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód. Jednakże mimo zupełnego i trwałego rozkładu pożycia rozwód nie jest dopuszczalny, jeżeli wskutek niego miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Rozwód nie jest również dopuszczalny, jeżeli żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, chyba że drugi małżonek wyrazi zgodę na rozwód albo że odmowa jego zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 56 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

Separacja

Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd orzekł separację. Jednakże mimo zupełnego rozkładu pożycia orzeczenie separacji nie

jest dopuszczalne, jeżeli wskutek niej miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie separacji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może orzec separację na podstawie zgodnego żądania małżonków (art. 61¹ kodeksu cywilnego i rodzinnego).

Separacja wywołuje skutki zbliżone do rozwodu. Po orzeczeniu separacji małżonkowie nie mogą jednak wstąpić w nowy związek małżeński. Separacja jest swoistym zawieszeniem małżeństwa. Orzekając separację, nie musi występować jak przy orzeczeniu rozwodu, przesłanka trwałego rozkładu pożycia.

Solidarność dłużników

Kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (art. 366 § 1 kodeksu cywilnego)

Solidarność wierzycieli

Kilku wierzycieli może być uprawnionych w ten sposób, że dłużnik może spełnić całe świadczenie do rąk jednego z nich, a przez zaspokojenie któregokolwiek z wierzycieli dług wygasa względem wszystkich (solidarność wierzycieli). Dłużnik może spełnić świadczenie, według swego wyboru, do rąk któregokolwiek z wierzycieli solidarnych. Jednakże w razie wytoczenia powództwa przez jednego z wierzycieli dłużnik powinien spełnić świadczenie do jego rąk (art. 367 § 1 kodeksu cywilnego).

Termin sądowy

Bieg terminu wyznaczonego przez sąd lub przewodniczącego (termin sądowy) rozpoczyna się od ogłoszenia w tym przedmiocie postanowienia lub zarządzenia, a gdy kodeks przewiduje doręczenie z urzędu - od jego doręczenia (art. 164 k.p.c.).

Testament

Rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament (art. 941 kodeksu cywilnego). Testament może być zwykły lub szczególny.

Testamenty zwykłe:

1. testament własnoręczny - spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą;

2. testament notarialny - sporządzony w formie aktu notarialnego;
3. testament urzędowy - spadkodawca może sporządzić testament także w ten sposób, że w obecności dwóch świadków oświadczy swoją ostatnią wolę ustnie wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego.

Testament ustny

Jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione, spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków (art. 952 § 1 kodeksu cywilnego).

Ubezważnowolnienie

Osoba, która ukończyła lat trzynastę, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem (art. 13 § 1 kodeksu cywilnego). Osoba ubezwłasnowolniona całkowicie nie posiada zdolności do czynności prawnych podobnie jak małoletni, który nie ukończył lat trzynastu.

Uгода

Przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać (art. 917 kodeksu cywilnego).

Ułaskawienie

Indywidualny akt ingerencji odpowiedniego organu władzy państwowej polegający najczęściej na całkowitym darowaniu kary lub też częściowym złagodzeniu postanowień wyroku sądowego. W Polsce obecnie prawem łaski dysponuje Prezydent RP, na podstawie art. 139 Konstytucji.

Usiłowanie popełnienia przestępstwa

Odpowiada za usiłowanie, kto w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem bezpośrednio zmierza do jego dokonania, które jednak nie następuje. Usiłowanie zachodzi także wtedy, gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub ze względu na użycie środka nie nadającego się do popełnienia czynu zabronionego (art. 13 kodeksu karnego). Sąd wymierza karę za usiłowanie w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego przestępstwa.

Warunkowe zwolnienie skazanego

Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia reszty kary tylko wówczas, gdy jego postawa, właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa, okoliczności jego popełnienia oraz zachowanie po popełnieniu przestępstwa i w czasie odbywania kary uzasadniają przekonanie, iż skazany po zwolnieniu będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd wymierzając karę pozbawienia wolności może wyznaczyć surowsze ograniczenia do skorzystania przez skazanego z warunkowego zwolnienia (art. 77 kodeksu karnego). Skazanego można warunkowo zwolnić po odbyciu przez niego co najmniej połowy kary, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach. Skazanego w warunkach powrotu do przestępstwa (określonego w art. 64 § 1 kodeksu karnego) można warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary, natomiast określonego w art. 64 § 2 kk po odbyciu trzech czwartych kary; warunkowe zwolnienie nie może nastąpić wcześniej niż po roku. Skazanego na karę 25 lat pozbawienia wolności można warunkowo zwolnić po odbyciu 15 lat kary, natomiast skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności po odbyciu 25 lat kary (art. 78 kodeksu karnego).

Warunkowe umorzenie

Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karanego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności. W wypadku gdy pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą, sprawca naprawił szkodę lub pokrzywdzony i sprawca uzgodnili sposób naprawienia szkody, warunkowe umorzenie może być zastosowane do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą nie przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności (art. 66 kodeksu karnego). Warunkowe umorzenie następuje na okres próby, który wynosi od roku do 2 lat i biegnie od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 67 § 1 kodeksu karnego).

Wina nieumyślna

Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć (art. 9 § 2 kodeksu karnego).

Wina umyślna

Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeśli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chęć go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi (art. 9 § 1 kodeksu karnego).

Wykroczenie

Odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5 000 złotych lub nagany. Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu (art.1 kodeksu wykroczeń).

Wyrok zaoczny w sprawie cywilnej

Jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 kodeksu postępowania cywilnego).

Bibliografia:

<http://www.serwisprawa.pl/definicje>

Opracowanie:

Kancelaria prawna KDK

<https://kdkadwokat.pl/>